

BETÄNKANDE

AVGIVET AV

1912 ÅRS KOMMISSION FÖR UNDERSÖKNING
RÖRANDE VISSA PERSONAL- OCH BEFORDRINGS-
FÖRHÅLLANDEN VID STATENS JÄRNVÄGAR

STOCKHOLM 1914

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Skrivelse till statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet	VII
I. Kommissionens uppdrag	1
II. Frågan huruvida vid statens järnvägar förekommer användning av överkvalificerad arbetskraft samt, där så är fallet, i vad mån och på vad sätt denna arbetskraft må kunna ersättas	2
Allmänna synpunkter	2
Äldre kompetensfordringar	5
Nuvarande kompetensfordringar	7
Särskilda av järnvägsstyrelsen utfärdade kompetensbestämmelser:	
för tjänstemän av högre grad vid trafikavdelningen.....	11
för tjänstemän av lägre grad vid trafikavdelningen.....	12
för lokomotivförare och lokomotiveldare	13
Uppgifter angående vissa examina:	
Avgångsexamen från folkskola	14
Realskolexamen	14
Examen från teknisk elementarskola	19
Examen från Chalmers tekniska läroanstalt	21
Examen från handelsinstitut	25
Examen från statens normalskola för flickor.....	26
Studentexamen	26
Högre teknisk examen	27
Kompetensvillkor vid Sveriges enskilda järnvägar	28
Kompetensvillkor vid postverket	29
Kompetensvillkor vid telegrafverket	29
Kompetensvillkor vid vissa utländska statsjärnvägar:	
Norge.....	30
Danmark	33
Preussen.....	35
Sachsen	38
Bayern	40
Österrike	42
Schweiz	43
Personaluppsättning och göromål inom olika arbetsområden	45

	Sid.
Järnvägsstyrelsen	46
Byråerna i styrelsen	46
Kontoren i styrelsen:	
Statistiska kontoret	56
Kammarkontoret	60
Revisionskontoret	64
Milkontoret	65
Kontrollkontoret	68
Biljett- och blankettkontoret	87
Uttalanden angående styrelsens byråer och kontor gemensamt	91
Övertidsarbetet å statistiska kontoret och kontrollkontoret	96
Distrikten	98
Distriktschefen	98
Distriktschefsexpeditionen	99
Banavdelningen	102
Bandirektören	102
Bandirektörsexpeditionen	103
Bansektionerna	106
Maskinavdelningen	110
Maskindirektören	110
Maskindirektörsexpeditionen	111
Kamrerarkontoret	113
Förrådsförvaltarkontoret	117
Maskinsektionerna	120
Lokomotivstation	123
Vagnsavdelning	124
Sektionsverkstad	124
Distriktsverkstäderna	125
Centralverkstaden	146
Ångfärjorna	149
Antalet tekniska tjänstemän vid statens järnvägar	149
Trafikavdelningen	154
Trafikdirektören	154
Trafikdirektörsexpeditionen	155
Trafiksektionerna	156
Stationerna	161
Felräkningspengar för stationernas personal	197
Besparingar genom utbyte av arbetskraft	199
Kommissionens hemställen	201

	Sid.
III. Frågan om underlättande av övergång från lägre till högre gradens tjänst	203
Rekryteringen av tjänstebefattningarna av högre grad	205
Förhållandena vid utländska statsjärnvägar:	
Norge	209
Danmark	209
Preussen	210
Sachsen	212
Bayern	213
Österrike	213
Schweiz	214
Åtgärder till underlättande av övergång från lägre till högre gradens tjänst	214
Tjänstledighet för studier	216
Dispensförfarande	226
Borttagande av benämningarna tjänstemän av högre grad och tjänstemän av lägre grad	229
Gemensam benämning för samtliga stationsföreståndare	232
IV. Frågan huruvida en allsidigare utbildning av personalen vid statens järn- vägar må vara nödig	234
Gällande bestämmelser angående personalens utbildning:	
Allmänna bestämmelser	234
Utbildningen vid banavdelningen	237
» » maskinavdelningen	250
» » trafikavdelningen	265
Förhållandena beträffande personalens utbildning vid vissa utländska järnvägar	306
Norge	306
Danmark	312
Preussen	321
Sachsen	326
Bayern	327
Österrike	329
Schweiz	336
Kommissionens uttalande	338
Särskilda meningar	353
<i>Bilagor:</i>	
Personalförteckning	365—442
Förslag till ändring av avlöningsreglementet	443—467

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Civildepartementet.

På grund av nådigt bemyndigande den 23 februari 1912 att tillkalla högst sju personer att såsom sakkunniga biträda inom Kungl. Civildepartementet med utredning rörande vissa frågor angående statens järnvägar har Herr Statsrådet genom skrivelser samma dag uppdragit åt undertecknade Andersson, Berglund, Ekman, Kamph, Rehné, Swarts och Virgin att

dels, i händelse efter vederbörlig utredning befinnes, att överkvalificerad arbetskraft användes inom förvaltningen av statens järnvägar, taga i övervägande, i vad mån och på vad sätt denna arbetskraft kan ersättas med annan, efter arbetets art lämpad arbetskraft samt vilka jämkningar i avlöningsförhållandena härav böra bliva en följd,

dels avgiva yttrande och förslag beträffande vilka åtgärder böra vidtagas för underlättande av övergång från lägre till högre gradens tjänst i syfte att lämna större utrymme än hittills för praktisk duglighet och erfarenhet samt att i görlig grad utjämna den skillnad, som förefinnes mellan tjänstemän av olika klass,

dels ock utreda, huruvida en allsidigare utbildning av personalen må vara nödig, samt efter omständigheterna föreslå, på vad sätt sådan utbildning må kunna åstadkommas;

Och uppdrog Herr Statsrådet därvid åt undertecknad Ekman att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbeten.

Sakkunnigas första sammanträden höllos den 16 och 17 april 1912. Därvid beslöts att infordra vissa, för sakkunnigas arbeten erforderliga uppgifter. Sakkunniga sammanträdde ånyo den 2 juli 1912 och antogo

därvid namnet *1912 års kommission för undersökning rörande vissa personal- och befordringsförhållanden vid statens järnvägar*. Därefter har kommissionen, av vars medlemmar ordföranden och två ledamöter haft att fullgöra riksdagsmannaupdrag, hållit sammanträden under följande tider, nämligen: 2—13 juli, 22 juli—24 augusti, 2—30 oktober, 8—24 november, 5—16 december 1912, 16 juli—22 augusti, 22 september—15 november samt 15—20 december 1913.

Under sommaren och hösten 1912 har kommissionen besökt järnvägsstyrelsens kontor ävensom 39 statsbanestationer inom skilda delar av landet i ändamål att i erforderliga hänseenden inhämta kännedom om förhållandena därstädes.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 3 oktober 1913 funnit gott bemyndiga kommissionen att såsom biträdande sakkunniga beträffande spörsmålet rörande kompetensfordran för befattning såsom baningenjör av 2:a klass och maskiningenjör av 2:a klass vid statens järnvägar tillkalla högst tre personer inom landet, vilka vore i besittning av den särskilda sakkunskap, som för ändamålet kunde vara erforderlig, har kommissionen tillkallat maskindirektören vid Bergslagernas järnvägar V. A. F. Ahlberg, ingenjören A. J. Atterberg och bandirektören vid Gävle—Dala järnvägar J. A. Undén samt inhämtat deras yttrande i berörda fråga.

För att tagas vid övervägande vid fullgörandet av det kommissionen lämnade uppdraget har Herr Statsrådet genom särskilda remisser till kommissionen överlämnat:

1:o) den 30 juli 1912 en från svenska järnvägsmannaförbundets styrelse inkommen framställning i fråga om borttagande av benämningarna tjänsteman av högre grad och tjänsteman av lägre grad m. m.

2:o) den 9 augusti 1912 en från centralstyrelsen för Sveriges statsbanors kontorsbiträdesförbund inkommen skrivelse med uttalanden i fråga om användning av överkvalificerad arbetskraft vid statens järnvägar m. m. och

3:o) den 6 augusti 1913 en från styrelsen för nyssnämnda förbund inkommen skrivelse med uttalanden angående vissa förordnanden vid statens järnvägar.

Till kommissionen har också överlämnats en från styrelsen för statsbanornas konduktörsförening till Herr Statsrådet ingiven skrivelse den 12 mars 1912 ifråga om behovet av konduktörspersonal.

Från överbanmästareföreningen har till kommissionen inkommit en skrivelse den 28 augusti 1912 med framställning rörande överbanmästarernas befordringsförhållanden m. m.

Till fullgörande av det kommissionen lämnade uppdrag får kommissionen härmed vördsamt överlämna betänkande med däri framställda förslag i de till kommissionens behandling hänskjutna frågorna.

Avgivna särskilda meningar bifogas.

Stockholm den 20 december 1913.

AXEL EKMAN.

ANDERS ANDERSON.

FR. BERGLUND.

ALBERT KAMPH.

ANTON REHNÉ.

J. A. SWARTS.

IVAR VIRGIN.

C. A. Hallström.

I.

Kommissionens uppdrag.

I enlighet med Kungl. Maj:ts nådiga beslut den 23 februari 1912 *Kommissionens uppdrag.* angående bemyndigande för statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet att gå i författning om kommissionens tillsättande har kommissionen erhållit i uppdrag att

dels, i händelse efter vederbörlig utredning befinnes, att överkvalificerad arbetskraft användes inom förvaltningen av statens järnvägar, taga i övervägande, i vad mån och på vad sätt denna arbetskraft kan ersättas med annan, efter arbetets art lämpad arbetskraft samt vilka jämkningar i avlöningsförhållandena härav böra bliva en följd,

dels avgiva yttrande och förslag beträffande vilka åtgärder böra vidtagas för underlättande av övergång från lägre till högre gradens tjänst i syfte att lämna större utrymme än hittills för praktisk duglighet och erfarenhet samt att i görlig grad utjämna den skillnad, som förefinnes mellan tjänstemän av olika klass,

dels ock utreda, huruvida en allsidigare utbildning av personalen må vara nödig, samt efter omständigheterna föreslå, på vad sätt sådan utbildning må kunna åstadkommas.

Kommissionens uppdrag är således uppdelat i tre särskilda huvuddelar.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag har kommissionen ansett sig böra följa denna indelning samt kommer i överensstämmelse därmed att i det följande behandla varje del under sin särskilda avdelning.